

Naschrift

In zijn reactie op onze stelling dat veilen efficiënt is, betoogt Berends dat efficiëntie nog niet impliceert dat veilen effectief is. Hij wijst daarbij op de ook door ons naar voren gebrachte problematiek van de koolstoflekken: sommige sectoren die te maken hebben met concurrentie van buiten Europa kunnen bij eenzijdig EU-beleid via veilingen komen te staan voor een onverantwoorde stijging van productiekosten, met bedrijfsverplaatsingen buiten de EU als gevolg. In plaats van de door ons voorgestelde combinatie van veilen met gerichte specifieke productiesubsidies voor bepaalde sectoren stelt Berends voor om emissierechten gratis te verstrekken in combinatie met een efficiëntienorm (benchmark) voor individuele bedrijven. Daarbij gaat hij zelfs zo ver te stellen dat dit systeem ook beter zou zijn voor de niet aan internationale concurrentie blootstaande sectoren. De hogere prijs voor emissierechten als gevolg van *benchmarking* zou een indicator zijn van de grotere effectiviteit.

Het voorstel van Berends kan in theorie equivalent zijn aan het onze, maar dan moet wel voldaan zijn aan een aantal zeer stringente voorwaarden. Ten eerste dient sprake te zijn van een uniforme benchmark in de hele Europese Unie. Bij een niet-uniforme toepassing wordt de interne markt verstoord omdat dan sectoren in sommige lidstaten zouden worden bevoordeeld ten opzichte van dezelfde sectoren in andere lidstaten. Deze eis treft overigens evenzeer ons voorstel voor een gerichte productiesubsidie. Ook dan wordt de interne markt verstoord wanneer niet aan deze eis zou worden voldaan.

Ten tweede geldt dat bij het verdelen van rechten op basis van Berends' voorstel de impliciete productiesubsidie precies gelijk moet zijn aan de impliciete opbrengst van de rechten zodat er geen overdrachten plaatsvinden tussen bedrijven en overheid. Dit zal echter lang niet altijd optimaal zijn en het gratis uitdelen van rechten op basis van de huidige productie biedt daarbij minder flexibiliteit om de bescherming van sectoren af te stemmen op de concurrentie van buiten de EU. De omvang van de gewenste productiesubsidie hangt immers af van de concurrentie uit landen met een minder ambitieus broeikasbeleid. Een hoge impliciete productiesubsidie voor sectoren die niet of nauwelijks blootstaan aan zulke concurrentie is inefficiënt, ineffectief en oneerlijk.

Deze sectoren hebben helemaal geen compensatie nodig en een impliciete productiesubsidie, door emissierechten gratis te verstrekken op basis van productie, betekent een kunstmatige, schadelijke prikkel om de productie uit te breiden. Bovendien kan het resulteren in *windfall profits*.

Het grote voordeel van onze aanpak is dat het de overheid optimale flexibiliteit biedt bij het afstem-

men van de gewenste productiesubsidie op de specifieke karakteristieken van elke sector. De grotere flexibiliteit betreft zowel de keuze van sectoren voor compensatie als de mate waarin compensatie wordt geboden voor de kosten van veilen. Zo kunnen de subsidies geleidelijk worden afgebouwd als landen buiten Europa een stringenter klimaatbeleid gaan voeren. De grotere flexibiliteit voorkomt dat sectoren die niet of nauwelijks blootstaan aan internationale concurrentie worden gestimuleerd hun productie uit te breiden waardoor andere sectoren met hogere CO₂-prijzen moeten worden geconfronteerd om te kunnen blijven voldoen aan de Europese milieudoelen. Ons voorstel voorkomt dus juist dat de economie ontwricht wordt door hoge CO₂-prijzen. Daarmee is de combinatie van veilen en gerichte productiesubsidies zowel efficiënt als effectief.

LANS BOVENBERG EN HERMAN VOLLEBERGH

Hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg en senior onderzoeker aan het Planbureau voor de Leefomgeving